

Adolescentna medicina

3. in 4. modul

Urednici:

Dušanka Mičetić-Turk in Bernarda Vogrin

3. MODUL

Zdravstvena pismenost

Spolnost ter spolno zdravje
mladostnikov

Mladi in nasilje

Etični in pravni vidiki, pravice in
odgovornost mladostnika, družine
in zdravstvenih delavcev

4. MODUL

Osebnostni razvoj mladostnika in
nevarnosti odvisnosti

Šport kot zaščiten ali rizičen dejavnik
za zdrav razvoj mladostnika

Preventivno zdravstveno varstvo za
mladostnike in mlade odrasle

Univerza v Mariboru

Medicinska fakulteta

Adolescentna medicina

3. in 4. modul

Urednici:

Dušanka Mičetić-Turk in Bernarda Vogrin

AVGUST 2024

Naslov / Title:

Adolescentna medicina

Podnaslov / Subtitle:

3. in 4. modul

Urednici / Editors:

Dušanka MIČETIČ-TURK
Bernarda VOGRIN

Recenzenti / Reviewers:

Vojko BERCE
Matjaž HOMŠAK

Konferenca / Conference:

Adolescentna medicina

Kraj in datum / Location and date

3. MODUL Maribor, Slovenija,
15. 9. 2023–16. 9. 2023
4. MODUL Maribor, Slovenija,
24. 11. 2023–25. 11. 2023

Lektor / Language editing

Preveksa d.o.o.

Grafika na ovitku / Cover graphics

Ilustracija Jan Vogrin

Založnik / Published by

Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba
University of Maribor, University Press
Slomškova trg 15, 2000 Maribor, Slovenija
<https://press.um.si>, zalozba@um.si

Izdajatelj / Issued by

Univerza v Mariboru, Medicinska fakulteta
University of Maribor, Faculty of Medicine
Taborska ulica 8, 2000 Maribor, Slovenija
<http://mf.um.si/>, mf@um.si

Izdaja / Editon:

Prva izdaja

Tisk / Printed by:

Cicero Begunje d.o.o.

Naklada / Number of copies:

150 izvodov

Dostopno na / Available at

[https://press.um.si/index.php/ump/catalog/
book/892](https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/892)

Leto izdaje / Year of issue

Maribor, avgust 2024

Cena / Price

Brezplačni izvod

Odgovorna oseba založnika / For publisher

prof. dr. Zdravko Kačič,
rektor Univerze v Mariboru

ISBN 978-961-286-881-9 (mehka vezava)

<https://doi.org/10.18690/um.mf.4.2024>

Nasvet za citiranje /**Recommended Reference**

Miketič-Turk, D., Vogrin, B. (ur.). (2024).

Adolescentna medicina: 3. in 4. modul.

Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.

doi: 10.18690/um.mf.4.2024

Pravni poduk

© Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.

Vse pravice pridržane.

Brez pisnega dovoljenja založnika je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, predelava ali druga uporaba tega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranjevanjem v elektronski obliki./ All rights reserved. No part of this book may be reprinted or reproduced or utilized in any form or by any electronic, mechanical, or other means, now known or hereafter invented, including photocopying and recording, or in any information storage or retrieval system, without permission in writing from the publisher.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Univerzitetna knjižnica Maribor

616-053(075.8)

ADOLESCENTNA medicina (konferenca)
(2024 ; Maribor)

Adolescentna medicina : 3. in 4. modul :
[konferenca : 3. modul Maribor, Slovenija,
15. 9. 2023 - 16. 9. 2023 : 4. modul Maribor,
Slovenija, 24. 11. 2023 - 25. 11. 2023] / urednici
Dušanka Mičetič-Turk in Bernarda Vogrin.
- 1. izd. - Maribor : Univerza v Mariboru,
Univerzitetna založba, 2024

ISBN 978-961-286-881-9

doi: 10.18690/um.mf.4.2024

COBISS.SI-ID 203798275

Kazalo

3. MODUL

Od zavedanja k dejanjem – vloga (digitalne) zdravstvene pismenosti mladostnikov in njihovih staršev Eva Turk	3
Spolnost mladostnikov in spolne identitete Gabrijela Simetinger	11
Mladostnik kot žrtev ali povzročitelj nasilja Anica Mikuš Kos	18
Pravni vidik: pravice in odgovornost mladostnika, družine in zdravstvenih delavcev Damjan Korošec	25

4. MODUL

Farmakodinamika psihoaktivnih učinkovin in mehanizmi odvisnosti Marko Milojević, Tina Maver, Uroš Maver	37
Otrok in mladostnik ter pametne naprave Tina Bregant	49
Ustvarjanje digitalne odvisnosti: Mehanizmi in pasti novih tehnologij Aleš Špetič	56
Zdravljenje zasvojenosti v terapevtskih skupnostih – komunah Uroš Perko	62
Vloga športa za zdrav osebni razvoj otrok in mladostnikov Matej Tušak, Maks Tušak	70
Sindrom relativnega energijskega pomanjkanja pri športu med mladostniki Ana Karin Kozjek, Nada Rotovnik Kozjek, Gašper Tonin	77
Šolska medicina in mladim prijazne zdravstvene službe Bernarda Vogrin	92
Preventivno zdravstveno varstvo študentov – Zdravstveni dom za študente Univerze v Ljubljani Barbara Pregl	97

Poimenski seznam avtorjev po abecednem vrstnem redu

Doc. dr. **Tina BREGANT**, dr.med., spec. ped.,
in spec. fizikalne in rehabilitacijske medicine,
CIRIUS Kamnik

Prof. dr. **Damjan KOROŠEC**, univ. dipl. prav.,
Univerza v Ljubljani, Pravna fakulteta

Ana Karin KOZJEK, dr. med., Zdravstveni dom
Radovljica

Izr. prof. dr. **Uroš MAVER**, mag.farm., Univerza v
Mariboru, Medicinska fakulteta

Doc. dr. **Tina MAVER**, mag.farm., Univerza v
Mariboru, Medicinska fakulteta

Prim. **Anica MIKUŠ KOS**, dr. med, spec. ped.,
spec. psih., upokojena zdravnica

Doc. dr. **Marko MILOJEVIĆ**, mag. farm., Univerza
v Mariboru, Medicinska fakulteta

Dr. **Uroš PERKO**, mag. kin., spec. gešt.
psihoterapije, Zavod Mitikas – Psihološko in
socialno svetovanje; Nova univerza, Fakulteta za
slovenske in mednarodne študije

Barbara PREGL, dr. med., spec. druž. med.,
Zdravstveni dom za študente Univerze v Ljubljani

Izr. prof. dr. **Nada ROTOVNIK KOZJEK**, dr.med.,
spec. anestezije, intenzivne in perioperativne
medicine ter terapije bolečine., Univerza v
Ljubljani, Medicinska fakulteta

Asist. dr. **Gabriela SIMETINGER**, dr. med., spec.
gin., Splošna bolnišnica Novo mesto

Aleš ŠPETIČ, MBA, Univerza v Ljubljani,
Fakulteta za računalništvo in informatiko

Gašper TONIN, dipl. slov. in lit. komp, štud. med.,
štud. slov. in spl. jezikosl., Univerza v Ljubljani,
Medicinska fakulteta

Doc. dr. **Eva TURK**, MBA, Centre for Digital Health
and Social Innovation, FH St. Pölten; Univerza v
Mariboru, Medicinska fakulteta

Maks TUŠAK, štud. med., Univerza v Ljubljani,
Medicinska fakulteta

Prof. dr. **Matej TUŠAK**, univ. dipl. psih., Univerza v
Ljubljani, Fakulteta za šport

Asist. dr. **Bernarda VOGRIN**, dr. med., spec. ped.,
Univerza v Mariboru, Medicinska fakulteta

Uvodnik

Adolescenca je življenjsko obdobje burnega biopsiho-socialnega razvoja. Zaradi tega so adolescenti in mladi odrasli posebej ranljive skupine, ki jim mora zdravstvena stroka nameniti posebno pozornost .

Mednarodna zveza zdravnikov specialistov (UEMS) je sprejela stališče, da mora vsak zdravnik specialist, ki dela z adolescenti in mladimi odraslimi (10-24 let) pridobiti osnovna znanja iz adolescentne medicine, ki naslavljajo glavne posebnosti razvoja v adolescenci in iz tega izhajajočih specifičnih zdravstvenih potreb. Svetujejo tudi, da se vsebine iz adolescentne medicine vključijo v vse specializacije, ki so v stiku z adolescenti in mladimi odraslimi.

V Slovenji do sedaj na področju adolescentne medicine nismo imeli sistematičnega izobraževanja.

Medicinska fakulteta v Mariboru je prepoznala potrebo po tovrstnem izobraževanju. Z ustanovitvijo

Inštituta za adolescentno medicino in preventivno pediatrijo so zagotovljeni osnovni pogoji za razvijanje stroke na dodiplomski in podiplomski ravni iz izobraževalnega in raziskovalnega vidika.

V okviru inštituta smo zasnovali načrt podiplomskega izobraževanja iz adolescentne medicine, ki je namenjen specializantom in specialistom pediatrije, družinske medicine, kirurških in internističnih strok, ter vsem ostalim zdravnikom, ki bi želeli pridobiti dodatna znanja iz adolescentne medicine. Program je zasnovan na osnovi priporočil UEMS in programa evropske šole adolescentne medicine (Euteach, Lausanne, Švica ter usmeritev Svetovne zdravstvene organizacije (WHO).

3. MODUL

Zdravstvena pismenost

**Spolnost ter spolno
zdravje mladostnikov**

Mladi in nasilje

**Etični in pravni vidiki,
pravice in odgovornost
mladostnika, družine in
zdravstvenih delavcev**

Petek 15. 9. 2023

- 14.30–15.00 Dobrodošlica in uvod
- 15.00–15.30 **Zdravstvena pismenost mladostnikov in njihovih staršev**
Eva Turk
- 15.30–16.15 **Spolno in reproduktivno zdravje mladostnic in mladostnikov.**
Damjana Bosilj
- 16.15–17.00 **Spolnost mladostnikov in spolne identitete**
Gabriela Simetinger
- 17.00–17.15 Razprava
- 17.15–17.45 Odmor
- 17.45–19.15 **Zakaj pa jaz nisem cepljen? Kaj pa spolnost?**
Nataša Borko, Bernarda Vogrin, Vesna Pekarović Džakulin, Mojca Ivankovič Kacjan
- 19.15–20.30 Druženje

Sobota 16. 09. 2023

- 8.00–8.30 Registracija
- 8.30–9.15 **Mladostnik kot žrtev ali povzročitelj nasilja**
Anica Mikuš Kos
- 9.15–9.45 **Etični vidik, pravice in odgovornost mladostnika, vloga družine in vloga zdravstvenih delavcev**
Urh Grošelj
- 9.45–10.00 Razprava
- 10.00–10.15 Odmor
- 10.15–11.00 **Pravni vidik, pravice in odgovornost mladostnika, družine in zdravstvenih delavcev**
Damjan Korošec
- 11.00–11.30 **Mladi in nasilje -pogled kriminalista**
Simona Lilek
- 11.30–12.00 Razprava
- 12.00–12.45 Kosilo
- 12.45–14.15 **Interaktivne delavnice: Komunikacija z mladostnikom žrtvijo nasilja**
Ana Jerman
- 14.15–14.30 Povzetek izobraževanja
- 14.30–15.00 Evalvacija in zaključek